

Ansatt – eller på oppdrag?

Flere ser ut til å fristes av tanken om å være selvstendig næringsdrivende. Det høres deilig ut å kunne bestemme mer selv og ikke være avhengig av andre. Men er det så lurt? Hva er egentlig forskjellen på å være ansatt arbeidstaker og det å få inntekter fra oppdrag i et enkeltpersonforetak?

- Som ansatt får du lønn, som selvstendig er du avhengig av å ha oppdrag for å få inntekter
- Som selvstendig har du utgifter som må betales, selv om du ikke har oppdrag og inntekter
- Som selvstendig er du selv ansvarlig for å betale skatt, moms, forsikringer mv i rett tid
- Som selvstendig har du ingen inntekt når du har ferie
- Som selvstendig har du i utgangspunktet ingen rett til dagpenger

Skatt

Alle som driver næringsvirksomhet må betale forskuddsskatt. Enkeltpersonforetak betaler forskuddsskatt fire ganger i året (15. mars, 15. mai, 15. september og 15. november). Dette må ivaretas av den enkelte ut fra beregning av inntekt og formuesforhold.

Moms

Som andre foretak må den som driver enkeltpersonforetak beregne moms. Det gjelder fra man er registrert i merverdigavgiftsmanntallet. Som hovedregel kan man ikke registrere seg før man har passert kr 50 000 i omsetning i løpet av en 12 måneders periode. Som registrert i merverdigavgiftsmanntallet er man forpliktet til rapportering via Altinn etter gjeldende regelverk og tidsfrister.

Forsikring

De som driver enkeltmannsforetak går glipp av flere rettigheter som vanlige lønsmottagere har automatisk. Derfor er det behov for å tegne ulike forsikringer.

Sykepenges – egen sykdom – forsikring

Sykepengeordningen for de som driver enkeltmannsforetak er dårligere enn for ansatte. Selvstendige har rett til sykepenge først fra og med 17. sykedag. For å få samme rettigheter som om du var ansatt må du betale 9,3% av forventet årslønn i 2018, dvs 100% sykepenge fra første dag. Øvre grense for sykepengegrunnlaget er på 6 ganger grunnløpet (G). Dette betyr at man ikke får dekning via forsikringen for inntekt utover 6 G. Dersom man er ansatt vil man de første 52 uker få dekket sin lønn i helhet.

Selvstendige får bare 65 prosent sykepengedekning av inntektsgrunnlaget. Man kan oppnå bedre ordning gjennom frivillig forsikringsordning fra NAV. Det finnes tre alternative forsikringsordninger; 65% av sykepengegrunnlaget fra 1. sykedag, 100% fra 17. sykedag eller 100% fra 1. sykedag. Premien for forsikringene er i 2018 henholdsvis 2,1 prosent, 1,9 prosent og 9,3 prosent av forventet årsinntekt.

Sykt barn – omsorgspenger

Selvstendig næringsdrivende har rett på omsorgspenger fra Folketrygden. Men det gjelder først fra og med 11. fraværsdag, mens lønsmottagere har krav på omsorgspenger fra arbeidsgiver fra og med første fraværsdag. Det kreves legeerklæring for å få omsorgspenger. Forutsettes det at man har behov for 10 omsorgsdager årlig vil dette medføre et inntektstap som utgjør 4,3%.

Yrkesskader

Det er også behov for å ha en sikkerhet i forbindelse med yrkesskader. Frivillig yrkesskadeforsikring via NAV har en årlig premie på 0,4% av forventet årsinntekt og betales forskuddsvis.

Feriepenger

Som selvstendig næringsdrivende er det ingen inntekt uten at du jobber. Det betyr at man selv må huske på å spare penger til ferie. Som ansatte får du utbetalt feriepenger i feriemåneden, som er del av lønna.

Pensjon

Blir det nok penger til pensjonstilværelsen etter et langt liv som selvstendig næringsdrivende? Det avhenger av hvor mye som avsettes årlig til formålet, og hvilken avkastning avsetningen får i perioden frem til uttak av pensjon. Her det det stor usikkerhet. Hvis du har AFP som ansatt, må dette vurderes i tillegg.

For en ansatte er det et pliktig innskudd fra arbeidsgiver til pensjonsordning på 2% av brutto lønn. Sammenlignet med pensjon i KLP utgjør dette 15-20% av brutto lønn. Som selvstendig bestemmer man selv.

For de fleste av oss er beregningene kompliserte og det kan være fristende å tenke at det er lenge til, og at det ikke er nødvendig å tenke så langsiktig. Det er ikke lurt.

Administrasjon av eget foretaket

Alle avtaler må ivaretas selv, og tid er penger. Alle administrative oppgaver og innrapportering til offentlig myndigheter må du gjøre selv på bestemte tidspunkter. Det er ditt ansvar å finne tidsfristene og overholde dem. Hvis du får andre til å gjøre det for deg, er det en tjeneste som må betales for. Et forsiktig anslag på administrative kostnader er 4% av brutto inntekt.

Økonomisk risiko

Selv om du får oppdrag som gir deg inntekter på kort sikt, kan dette endre seg på litt lengre sikt. Som selvstendig næringsdrivende må man være forberedt på perioder med redusert mengde eller ingen oppdrag. Dette vil umiddelbart føre til at inntekter uteblir, men uten at utgiftene blir borte.

Dette er utgifter som skal betales av deg – og til rett tid. Hvis ikke vil det blir ekstra utgifter med renter. Dette er ikke innberegnet i utgifter til administrasjon av eget foretak.

Dagpenger

Som selvstendig næringsdrivende har du i utgangspunktet ingen rett til dagpenger. Følgende vilkår kan gi deg rett til dagpenger; arbeidstiden din må være redusert med minst 50 prosent, inntekten din må være minst 140 451 (1,5G) eller til sammen 28 000 (3G) de tre siste årene, i tillegg til de vanlige kriteriene om å bo og oppholde deg i Norge, registrere deg som arbeidssøker og sende meldekort hver 14. dag og være aktiv arbeidssøker. Du har uansett 8 ukers karenstid. I tillegg kan andre reguleringer ha betydning, gjerne knyttet til bransje.

Kontaktperson:

Samfunnsøkonomisk enhet v/Fanny Voldnes – tlf 415 56 805 – fanny.voldnes@fagforbundet.no

